

Ympäristönsuojelun valvontaohjelma vuodelle 2025

Siilinjärven viranomaislautakunta on hyväksynyt 23.1.2024 ympäristönsuojelulain (527/2014) 168 §:n ja jätelain (646/2011) 124 §:n mukaisen Siilinjärven kunnan ympäristönsuojelun valvontasuunnitelman vuosille 2024 – 2026.

Valvontasuunnitelmaan perustuen ympäristönsuojelupäällikkö laatii vuosittain valvontaohjelman (viranomaislautakunnan päätös toimivallan siirrosta 26.4.2022). Ohjelma on laadittu ympäristönsuojelulain 168 §:ään, ympäristönsuojeluasetuksen (713/2014) 30 §:ään ja jätelain 124 §:ään perustuen.

Valvontasuunnitelman ja -ohjelman laatimisveloitteen tavoitteena on tehostaa valvontaa ja pyrkiä mahdollisimman hyvään vaikuttavuuteen kohdentamalla valvonta ympäristönsuojelun kannalta merkittävimpiin tehtäviin. Valvontaohjelmaa laadittaessa otetaan huomioon edellisen vuoden valvontaohjelman toteutuminen.

Vuoden 2024 valvontaohjelman toteutumisen arviointi

Vuonna 2024 ympäristöluvanvaraisten ja rekisteröityjen toimintojen säännöllinen valvonta toteutui toimivissa kohteissa hyvin. Valvontaohjelmaan kirjatusta määräaikaistarkastuksista tehtiin 15 tarkastusta (suunnitelma 21 tarkastusta) eli noin 76 %, mutta viidessä kohteessa ei ollut vuoden aikana toimintaa ja yhden kohteen toiminta loppui vuonna 2024, joten toimivissa kohteissa toteuma oli 100 %. Muista valvontaohjelman mukaisista tarkastuksista toteutui 13 tarkastusta suunnitellusta 16:sta (81 %). Näistä kahden kohteen tarkastus siirtyi seuraavalle vuodelle ja yksi kohde ei ole aloittanut toimintaa. Vuosiraportointivelvollisia kohteita oli vuonna 2024 45 kohdetta, joista 41 kohdetta teki vuosiraportin. Osalla näistä kohteista ei ollut toimintaa vuonna 2024. Kaikki vuosiraportit tarkastettiin YLVA-järjestelmässä.

Viranhaltijat osallistuivat Yara Suomi Oy:n Siilinjärven toimipaikan kaivoksen ja tehtaiden määräaikaistarkastuksille sekä muiden ELY-keskuksen valvontavastuulla olevien kohteiden tarkastuksille.

Seuraavassa taulukossa on vuoden 2024 valvontaohjelman mukaisen kohteiden lukumäärä toimialoittain sekä kohteisiin suunniteltujen ja toteutuneiden tarkastusten määrä:

Toimiala	Kohteiden lukumäärä	Määräaikaistarkastukset		Muut tarkastukset		Vuosisraportti Toteuma
		Suunniteltu	Toteutuma	Suunniteltu	Toteuma	
Metalliteollisuus	1	1	1	0	0	1
Maaperän ainesten otto	11	3	0	0	0	9
Elintarvikkeiden tai rehujen valmistus	2	0	0	0	0	1
Liikenne	1	1	1	0	0	1
Jätteiden sekä jätevesien käsittely	10	3	3	6	4	4
Muu toiminta	1	0	0	0	0	0
Energiantuotantolaitos	8	0	0	1	1	8
Asfalttiasemat	5	3	1	1	1	3
Polttoaineen jakeluasemat ja polttoainevarastot	9	2	2	3	2	1
Orgaanisia liuottimia käyttävä toiminta	2	1	1	0	0	2
Kiinteät betoniasemat ja betonituotetehtaat	1	0	0	1	1	1
Eläinsuojat	25	7	6	4	4	10
Jätelain 100 § valvontakohteet	4	0	0	0	0	0
Merenkulun ympäristönsuojelulain valvontakohteet	2	0	0	0	0	0
Yhteensä	82	21	15	16	13	41

Muu valvonta ja toiminta

Siilinjärvellä oli vuonna 2024 voimassa 26 maa-aineslain mukaista lupaa. Vuoden 2024 aikana tarkastettiin kaikki aktiivisessa toiminnassa olevat ottoalueet sekä osa alueista, joissa ei ollut toimintaa.

Maa-ainesten ottoalueilla, asfalttiasemilla sekä meluilmoituksilla hyväksyttyä murskaustoimintaa valvottiin aloitustarkastuksilla. Osalla kohteissa tehtiin myös lopputarkastus tai muu tarkastus murskausjakson päättymisen jälkeen.

Ympäristön roskaantumista ja epäsiisteyttä valvottiin viranomaislautakunnan hyväksymän työohjelman mukaisesti 41 kohteessa Aholantien ja Kapteeninväylän sekä Pajapolun ja Katekujan teollisuustonteilla viranomaislautakunnan tarkastuksilla. Ympäristön siisteyden valvonnan lisäksi tarkastuksilla selvitettiin yritysten jätehuoltoa ja erotinjärjestelmiä. Pääosin yritystonttien yleisilme oli siisti ja ulkova-rastointi oli hyvin hoidettu. Kohteille, joissa siivouksia ja piha-alueen järjestelyjä oli tarpeen tehdä, lähetettiin pöytäkirjassa kehotukset ja ohjeet määräaikoineen siivousten tekemisestä. Kohteissa tehtiin syksyllä seurantatarkastukset. Jätelain perusteella valvottiin roskaantumista lähinnä yhteydenottojen perusteella.

Viemäriin liittämiselvöllisten kiinteistöjen jätevesien käsittelyä sekä kiinteistökohtaista jätevesien käsittelyä pohjavesialueilla valvottiin kirjeitse lähetetyillä ohjekirjeillä, kehotuksilla ja selvityspyynnöillä. Kirjeitä lähetettiin 170:lle viemäriin liittämiselvölliselle kiinteistölle sekä pohjavesialueilla 43 kiinteistölle. Tarkastuksia tehtiin pohjavesialueilla 6 kiinteistölle ja ranta-alueella 1 kiinteistölle sekä vapautushakemusten käsittelyyn liittyen 9 tarkastusta. Ilmanlaadun seuranta jatkui vuonna 2024 kirkonkylässä keskuskorttelissa. Vuoden 2024 ilmanlaaturaportti valmistuu kevään aikana.

Vuoden 2023 ilmanlaaturaportin mukaan teollisuuden ja laitosten hiukkaspäästöt olivat noin 200 tonnia ja typen oksidien päästöt noin 400 tonnia. Typenoksidien päästöt laskivat hieman vuodesta 2022. Hiukkaspäästöt olivat samaa tasoa kuin vuonna 2022. Katupölykausi ajoittui vuonna 2023 pääosin huhtikuulle, jolloin Sorakujan mittaus- asemalla kansallinen ohjearvo 70 µg/m³ ylittyi selvästi. Hengitettävien hiukkasten pitoisuudet olivat koholla myös lokakuussa katupölyn takia. Pienhiukkasten pitoisuudet olivat korkeimmillaan liikenneympäristöissä katupölyaikaan huhtikuussa sekä katupölystä ja pakka- sista johtuen myös lokakuussa. Kesäkuussa pienhiukkaspitoisuuksiin vaikutti kuivan hellekausi ja kaukokulkeuma. Typpidioksidin pitoisuu- det olivat korkeimmillaan helmi-huhtikuussa sekä loka-joulukuussa.

Pohjavesialueiden suojelusuunnitelmahanke päättyi vuonna 2024. Hankkeessa valmisteltiin pohjavesialueiden suojelusuunnitelman ylei- nen osa ja pohjavesialuekohtaiset suunnitelmat. Viranomaislaut- kunta hyväksyi suojelusuunnitelmat elokuussa ja lähetti hyväksymis- käsittelyihin. Suojelusuunnitelmien valmistelu palautui kuitenkin lau- takunnalle, koska suojelusuunnitelmien yhtenä pohjana olevia kun- nan ympäristönsuojelumääräyksiä ei hyväksytty (valtuusto palautti uuteen valmisteluun).

Valvonnan laatu ja vaikuttavuuden arviointi

Ympäristöluvanvaraisia ja rekisteröitäviä toimintoja on valvottu ym- päristöministeriön ympäristövalvonnan ohjetta (Ympäristöhallinnon ohjeita 2/2016) soveltaen. Ohje on tarkoitettu ympäristönsuojelulain, jätelain, vesilain ja merenkulun ympäristönsuojelulain tarkoittamille valtion valvontaviranomaisille (ELY-keskukset). Ohjeen liitteessä on kuvattu pienille ja keskisuurille kunnille hyviä valvontakäytäntöjä.

Valvonnassa keskeisiä elementtejä ovat olleet tarkastuskäyntien suunnittelu etukäteen ja tarkastuskäynnillä käsiteltävistä asioista il- moittaminen tarkastuskohteeseen. Kohteiden, joihin ei tehty vuoden 2024 aikana tarkastusta, mutta joilla on vuosiraportointivelvollisuus, toiminnan luvan- ja säädöstenmukaisuutta on arvioitu vuosiraport- tien tarkastamisen yhteydessä.

Määräaikaistarkastuksista laadituissa pöytäkirjoissa asetettuja mää- rääikoja on valvottu ja tarvittaessa toiminnanharjoittajaa on huo- mautettu, mikäli määräaika ei ole noudatettu.

Vuoden 2025 valvontaohjelma

Vuoden 2025 valvontaohjelmaan sisältyvät ympäristönsuojelun tieto- järjestelmässä (YLVA) olevat ympäristönsuojelulain nojalla lupa-, il- moitus- ja rekisteröintivelvolliset kohteet sekä merenkulun ympäris- tönsuojelulain ja jätelain nojalla rekisteröitävät kohteet. Ohjelman liitteenä on kohdekohtainen tarkastussuunnitelma, joka perustuu toi- miala- ja kohdekohtaiseen riskinarviointiin sekä niiden perusteella määritettyyn valvontaluokkaan (tarkastustiheys).

Tarkastussuunnitelmaa laadittaessa on otettu huomioon edellisten vuosien valvontaohjelmien toteutuminen. Periaate on, että mikäli valvontaohjelman mukaista määräaikaistarkastusta ei ole tehty, teh- dään se seuraavana vuonna. Lisäksi tarkastussuunnitelmassa on otettu huomioon edellisten vuosien valvontaohjelmien mukaisissa tarkastuksissa todetut jatkovalvontatarpeet sekä muussa valvon- nassa esille tulleet asiat.

Seuraavassa taulukossa on esitetty säännöllisen valvonnan kohteiden lopullinen valvontaluokka (huomioitu toimialakohtaiset ja kohdekohdattaiset riskipisteet), kohteiden lukumäärä sekä kohteisiin suunniteltujen määräaikaistarkastusten ja muiden valvontatoimien lukumäärä vuonna 2025.

Toimiala	Valvontaluokka ¹⁾	Kohteiden lukumäärä	Määräaikaistarkastukset ²⁾	Muut tarkastukset	Vuosiraportointivelvolliset
Metalliteollisuus	III	1	0	0	1
Maaperän ainesten otto	II - III	10	4	0	10
Elintarvikkeiden tai rehujen valmistus	II - III	2	1	0	2
Liikenne	II	1	0	0	1
Jätteiden sekä jätevesien käsittely	II - III	10	2	5	6
Muu toiminta	IV	1	0	0	1
Energiantuotantolaitos	III	8	0	0	8
Asfalttiasemat	III - IV	5	3	0	3
Polttoaineen jakeluasemat ja polttoainevarastot	II - III	9	0	3	1
Orgaanisia liuottimia käyttävä toiminta	III	2	0	0	2
Kiinteät betoniasemat ja betonituotetehtaat	II	1	0	0	1
Eläinsuojat	III - IV	24	2	1	10
Jätelain 100 § valvontakohteet	II - III	4	4	0	0
Merenkulun ympäristönsuojelulain valvontakohteet	III	2	0	0	0
Yhteensä		80	16	9	46

- 1) I, tarkastus vuosittain; II tarkastus kerran kolmessa vuodessa; III, tarkastus kerran viidessä vuodessa; IV, tarkastus kerran kahdeksassa vuodessa.
- 2) Määräaikaistarkastus siirtyy seuraavaan vuoteen, jos kohteessa ei ole toimintaa vuonna 2025

Ympäristöluvanvaraisia ja rekisteröitäviä toimintoja valvotaan määräaikaistarkastusten lisäksi tarkastamalla toiminnanharjoittajilta saadut laitosten vuosiraportit sekä mahdolliset muut lupamääräyksissä edellytetyt selvitykset tai tarkkailutulokset. Tarpeen mukaan raporteista pyydetään lisäselvityksiä. Tarkkailumääräyksiä tai hyväksyttyä suunnitelmaa voidaan tarvittaessa muuttaa toiminnanharjoittajan hakemuksesta tai valvontaviranomaisen aloitteesta. Valvontaan sisältyy myös ympäristönsuojelulain mukaisten ilmoitusten ja yleisöilmoitusten käsittely sekä määräaikaistarkastuksella annettujen määräysten jälkivalvonta.

Muu valvonta ja toiminta

Maa-ainesten ottamista valvotaan maa-aineslupa- perustuen aloitus- ja lopetuskatselmuksilla sekä vuosittaisilla tarkastuksilla kohteissa, joissa on aktiivista toimintaa. Maa-ainesalueiden pohjavesitarkkailu perustuu Harjamäki-Käärmelähdän ja Kärängänmäen pohjavesialueilla yhteistarkkailuun, jossa vuosittain seurataan pohjaveden korkeutta ja laatua. Muilla maa-ainesalueilla pinta- ja pohjavesitarkkailusta on määrätty maa-aines- ja yhteisluissa.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisessa on vireillä 40 vesihuoltolain mukaista vapautushakemusta ja kaksi ympäristönsuojelulain mukainen poikkeamishakemus jätevesijärjestelmän saneerausvelvoitteesta. Tavoitteena on, että hakemukset käsitellään vuosien 2025-26 aikana. Lisäksi jatketaan vesihuoltolaissa säädettyä

liittämismääräyksen valvontaa ja pohjavesialueella olevien kiinteistöjen kiinteistökohtaista jätevesien käsittelyn valvontaa.

Ympäristön roskaantumisen ja epäsiisteyden valvontaa jatketaan suunnitelmallisella siisteysvalvonnalla jätelain 72 §:ään ja maankäyttö- ja rakennuslain 166 §:ään perustuen yhteistyössä kunnan rakennusvalvontaviranomaisen kanssa. Lisäksi valvotaan roskaantumista yhteydenottojen ja omien havaintojen perusteella.

Vuoden 2025 aikana kunnan ympäristönsuojelumääräykset on tarkoitettu viedä hyväksymiskäsittelyihin.

Valvontaohjelman toteutumisen arviointi

Valvontaohjelman toteutumista arvioidaan osana tilinpäätösvalmistelua ja osana tulevien vuosien valvonnan suunnittelua. Valvonnan vaikuttavuutta seurataan määräaikaistarkastuksista laadituissa pöytäkirjoissa annettujen jatkotoimenpiteiden valvonnalla.

Valvonnasta perittävät maksut

Ympäristönsuojelulain 205.2 §:n mukaan ympäristönsuojeluviranomainen voi periä maksun valvontaohjelmassa esitetyistä säännöllisen valvonnan toimenpiteistä. Siilinjärvellä maksu peritään viranomaislautakunnan 19.11.2024 hyväksymien maksujen mukaisesti. Taksan mukaan valvontaohjelmaan perustuvasta, korkeintaan 7 tuntia kestävästä määräaikaistarkastuksesta peritään 430 € (mikroyrityksiltä 322,50 €). Valvontaohjelmaan perustuvasta määräaikaistarkastuksesta, johon käytetty aika yli 7 tuntia, peritään 62,00 euroa tunnilta. Määräaikaistarkastuksen takia tehtävästä uusintatarkastuksesta peritään maksu tarkastukseen käytetyn tai asian käsittelyn vaatiman työajan omakustannusarvon perusteella. Vuosiraportin tarkastamisesta peritään 120 €.

Valvontaohjelman ja tarkastussuunnitelman julkisuus

Valvontaohjelma ja sen liitteenä oleva toimialakohtainen riskinarviointi ovat julkisia asiakirjoja. Ohjelman liitteenä oleva laitospäätös tarkastussuunnitelma (valvontaluokka / tarkastustiheys), joka perustuu toimialakohtaiseen ja laitospäätöseen riskinarviointiin, ei ole julkinen julkisuuslain (621/1999) 24.1,15 §:ään perustuen. Edellä mainitun lainkohdan mukaan ”asiakirjat, jotka sisältävät tietoja viranomaisen tehtäväksi säädetystä tarkastuksesta tai muusta valvontatoimeen liittyvästä seikasta, jos tiedon antaminen niistä vaarantaisi valvonnan tai sen tarkoituksen toteutumisen” ovat salaisia. Toiminnanharjoittajalla on oikeus saada tietoon kohteensa valvontaluokka ja perusteet sen määrittämiselle. Toiminnanharjoittajan valvontaluokan määrittäminen käydään läpi määräaikaistarkastuksilla.

Valvontaohjelman mukaisista tarkastuksista ilmoitetaan toiminnanharjoittajalle etukäteen hallintolain 39 §:n mukaisesti.

Matti Nousiainen
ympäristönsuojelupäällikkö
asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu

Liitteet

Toimialakohtainen riskinarviointi
Kohdekohtainen tarkastussuunnitelma (ei julkinen)